

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Hortulus Biblico-Moralis Et Asceticus

Pappus von Tratzberg, Franz

Ulm, 1725

Fasciculus XXI. Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61252](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61252)

crymæ in maxillis ejus. Ut juxta Paschasium: compunctionem perfectam interiùs, & affluentiam lacrymarum demonstraret exteriùs, quatenùs non minùs exterior quàm interior homo ad integrum reformatus abluatur. Audi hæc Christiane Lector, qui forsan blandiris tibi de interna animi puritate, per contritionem & confessionem obtenta, non sollicitus de reddendis bonis injustè partis, de malis occasionibus fugiendis, de exsequendis actu externo propositis &c. quæ videantur ad externam puritatem requiri. Ne tamen considerandò, quàm exacta requiratur mundities, tam in quàm externa, inutili diffidentia ab Altari divino removearis: hinc videtur Deus non absque speciali Mysterio in sacra victima homini *pectusculum*, confidentiæ symbolum, cedere: Sicut etiam Israëlita paschalem agnum sumpturi jubebantur baculos in manibus tenere, quibus inniterentur. Si ergo feceris, quantum in te est: interiora mundandò per veram contritionem, confessionem & efficacis propositum, extrinsecis actibus deserendò peccandi occasiones, & alia media, à confessario tibi præscripta applicandò, tunc tolle *pectusculum* confidentiæ, *elevans illud coram Domino*, v. 29, cit. capitis & audacter accede: si quid in te residuæ erit maculæ, depurgabit illud ignis gratiæ, qui *egredietur à Domino super Pectus tuum*.

FASCICULUS XXI.

Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

Doctrina I.

Desumpta ex cap. 10. & 11. lib. Levitici, in quæis describitur Interitus Nadab & Abiu, lex abstinentia à vino. Lex de mundis vel immundis animalibus.

N. 130. *Considera I.*

QUòd licet quodvis peccatum grave nos reddat divinò sacrificiò & mensa indignos: omnibus tamen aliis peccatum luxuriæ hoc in passu præponderet;

deret; hinc filii Aaron *Nadab & Abiu* ausi in suis thuribulis offerre alienum Ignem, impuri amoris symbolum, igne divinò consumpti sunt v. 1. capitis cit. consonat proposito nostro Dyonis. Carthus. exclamans: *Va! alienum ignem imponis, & offers: dum rationi tuæ carnalis dominatur affectio, dum aliquid turpiter amas, dum concupiscentiarum fervore exastuas! talis homo igne divinæ Justitiæ meretur absorberi.* Mulier quædam teste S. Cyprianò Serm. de lapsis impuro dedita amoris: cum aliquando indignas manus admoveret pixidi, in qua sacrum Domini corpus fuerat repositum, à proficiente igne deterrita, recedere ociùs est coacta. Quid putas vindictæ sensisset: si sacrilegò ore tantum thesaurum excipere, & in pollutum fœdâ libidine stomachum transmittere ausa fuisset? *cùm in Sacramento uniri debeamus Christo, ait S. Algerus lib. 1. Alt. Sacr. c. 21. Hinc nihil sic adversatur Passioni, ut voluptas, nihil munditiæ, ut fœditas, nihil sic ejus unio, ut fornicariæ societatis unitas.* Quanta illius vasculi debet esse deformitas, cujus perdendi gratiâ etiam pretiosissimus liquor in eo contentus cum ipso abjicitur in mare, vel in ignem? pretiosius liquor est utique imago Dei, secundum quàm formatus est homo: ea tamen cum in obsceno olîm reperiretur homine, unâ cum ipso fuit abjecta in illud mare spatiosum diluvii, rursusque in Sodomiticis ignes atque incendium. Quanta deformitas hujus sit vitii monstrat ipse deformissimus Dæmon, qui Asmodæum repræsentaturus S. Antonio apparuit in specie horridi & nigri pueri, quò visò audiebatur Antonius dicere: se imposterum cum multò magis contempturum, ex quo ejus fœditatem agnovisset. S. August. deformitatem luxuriæ descripturus, comparat huic vitio addictos homines porcis illis, quos integra Legio Dæmonum permittente Christò Marci 5. occupasse dicitur: verba cit. Doctõris sunt in Epist. Joan. Tract. 6. *Ut ostenderet, Diabolum in eis dominari, qui vitam porcorum gerunt. Porcus nullò magis, quàm lutò & stercore delectatur, terram perpetuò fodens, cœlum nunquam aspicit.* Haud secus homo luxuriæ deditus cœno suarum voluptatum immergitur, & nil nisi carnem sapiens, cœli penitens obliviscitur: amat scelerum fœtorem, ventri que serviens, Deum nullatenus curat. Quare sacre Paginæ ejusmodi peccatores humanò nomine indignos, non nisi carnem vocant, ut legere est Genesis 6. dicente Deò: *Non permanebit spiritus meus in homine in aeternum, quia caro est.* Quid? quòd ipsi Dæmones cum horrore tales aspiciant homines testatur *Cantipratanus lib. 2. apum c. 39. referens: exstitisse quandam fœ-*

Z

minam,

minam, quæ suæ libidini vacatura; cùm secreto se abderet locò, vidit ambigua in luce Cacodæmonem, qui impuritatem illam stomachatus exclamavit *Vah! Psui!* semianimum deinde relinquens disparuit. At reponet quispiam, foedissimo huic vitio deditus juvenis: si Dæmoni bilem movent impuri actus, cur ergò ad exercendos eos adeò inflammat nostra pectora, membra irritat, & pellicit? cur tot tentationibus me totâ die nocteque impetit? edicito turpissimè blatero: nunquid Venatores non abhorrent foetentia mortuorum hominum cadavera? & tamen illa effodiunt, effossa manibus tractant, in certa ordinant loca, ut Hyænas, quas sciunt, horum cadaverum avidissimas esse, in casses agant, Nunquid illi non nauseant excrementa corporis humani? & tamen cùm constet: Pantheras hęc turpissimò pabulò libentissimè vesci, ea illiciti gratiâ per retia disponunt? hinc venatores illud ipsum, quod naturali aliâ inclinatione summè horrent, & detestantur, amore lucri videntur quærere, & amare. Haud secus Cacodæmones, qui in libidinosis foedissimam carnalium voluptatum cupiditatem tanquam naturæ angelicæ & spirituali summè contrariam averfantur, eandem amant tanquam idoneam ad deprædandas hominum animas, & æternis ignibus vexandas. Verùm parva dixissem de maxima turpitudine hujus vitii, nisi dicerem probaremque insuper: non Dæmones, tanquam naturâ suos pueros spiritus, illud abhorre, sed etiam ipsas bestias illud detestari, patique in hominibus non posse. Legatur *Triumphus castitatis die 4. cap. 7.* hanc narrans historiam: adierat vir quidam suæ pertæsus conjugis turpe prostibulum, cùmque expletâ libidine domum reversurus scanderet equum, tantis ille agitari furiis jactarique cœpit, ut ex ephippiò pulsus in terram caderet sessor, eò corporis habitu, alterò pede equi frandò irretitus implexusque adhæresceret. Quò tam miserè irretitò equus præcipiti cursu huc illucque per viam lapidibus stratam volans, caput miseri tantò impetu ad saxa illidit, ut cerebrum ex apertis vulneribus profiliret. Nec prius constitisse visus est, donec ad desertum prostibuli locum rediens, ante ipsius fores mortui deponeret cadaver. Exemplum aliud confirmationis causâ addam priori, quod P. Anton. de Balinghen in Zoopæd. refert: contigisse scribens Romæ imperante Titò, ut elephas nutricii sui uxorem cum adultero Veneri litantem deprehenderet. Tam enorme nefas castum animal non ferre valens, peracutis suis dentibus ambos confodit, occisis deinde stragulâ veste

veste contactis expectabat adventum nutritii, quò visò ocus rejecit stragulam, monstrans turpissima in lecto adulterorum cadavera. Hæc exempla intuens Christiane Lector poterisne ultra pati, ut foedissimus ille Veneris ignis in thuribulo cordis & corporis tui ardeat?

Cùm autem ad nutriendum illum fovendumque nullum magis deserviat vitium Ebrietate; hinc immoderatum vini usum ante omnia fuge, tibi dictum imperatumque putans, quod Deus v. 8. citatis cap. filiis Aaron de servanda à vino abstinentia imperat. Teste Tertull. lib. de Spectac. c. 3. *Duo ista Dæmonia conspirata, conjurataque sunt, ebrietatis & Libidinis.* Joannes Apocal. 17. Vidit mulierem habentem poculum aureum in manu sua, quæ non facibus, non jaculis non lascivis nutibus, non turpi vestitu, sed solò vinò corruptit Regna, illa in suos amplexus trahens: & cùm mergendis Ægyptiis totò mari rubrò opus fuerit, in unico tamen hoc poculo Nationes omnium gentium naufragatæ sunt. Ebrietas ad Libidinem traxit, decepit & stravivit, quem tota Sodomia non corruerat. Planè sicut in præcipiti stantem etiam levis impulsus impellit, & agit præcipitem; ita hominem vino immoderate deditum etiam levis parvaque tentatio ad lapsum perducit. Acquiesce ergo Apostoli verbis, fugiendò vinum, in quo est luxuria.

Confidera 2. Te in præcedentibus Doctrinis jam pluriès de fugienda mala societate sedulò admonitum, illos præ cæteris fugere debere homines, qui sequentium animalium, pro immundis à Deo (ut profitetur hinc sacra scriptura) malas proprietates moribus suis exprimunt. Vitare ergo oportet illos, qui instar *Mustellæ*, fraudulenter rapiuntis, sunt dolosi: aut instar *Muris* semper corrodentis, ad detractiones sunt proni: aut instar *Chamalæontis*, quod animal dicitur à vento vivere, sunt superbi aut vanæ gloriæ cupidi: aut instar *Talpæ*, super terra semper habitantis, sunt avari: aut instar *lacerta*, foetentia sepulchra incolentis, sunt lascivi. Cùmque omnis peccator se gerat instar *animalis reptilis*: hinc omnis Deo est abominabilis v. 41. cap. citati, de quo Propheta regius canit Psal. 43. *Conglutinatus est in terra venter eorum.* Quis autem vult esse socius illius, cujus aspectum

Deus ferre nequit, nì malit pariter Deo exosus abominabilisque esse?

Doctrina 2.

Desumpta ex cap. 12. 13. & 14. lib. Levit. in quibus describitur Lex de puerpera immunditia & Purificatione. De Lepra indicis & ejusdem expianda sacrificiis.

N. 133. *Considera* 1. **P**artus nostros esse peccata nostra, à quibus purificandi debemus per quadraginta dies, per tempus videlicet agendæ quadragesimæ deputatum, nos recludere in Domo Pœnitentiæ, atque oblato *Turture* gemebundi pectoris nos reddere capaces, ut aliquando ingredi mereamur Templum cœleste. Thais Alexandrina tot olim filiorum pessimorum, peccatorum videlicet sæcunda mater, ut digna redderetur hoc Templò, non tantùm per quadraginta dies, sed per integros tres annos à S. Paphnutio cellæ arctissimæ inclusa, & modicò pane refecta permansit, in hæc verba crebrò gemitu erumpens: *Qui plasmasti me, miserere mei!* Rodriq. p. 1. tract. 5. c. 21. Pelagia famosa illa meretrix, in gignendis vitiis pariter sæcundissima, postquam à Novo Episcopo Heliopolitano conversa, suas agnovit spurcitas & contractas labe, non trienniò tantùm, sed integrâ vitâ summæ studuit Pœnitentiæ. Sed quid inde aliud, quàm animæ munditiem affecutæ sunt mulieres istæ, aliàs turpissimis maculis affectæ, propter quas ab æternæ gloriæ Templo fuissent exclusæ, nunquam à stygiis undis satis depurgandæ? Vis: fusiùs non nihil tibi Pœnitentiæ quadragesimalis effectus, ad animæ tuæ munditiem concurrentes, describam? morem petitis habebò tuis. Ne tamen in describendis illis mora fiat protractior, dicam primo, ambagibùs tacitis: peccata, licèt pondere suò gravissima, & numerò penè infinita, ociùs extingui, ut nihil maculæ de illis remaneat. Hoc Michæas profitetur c. 7. dicens: *Projiciet in profundum maris omnia peccata nostra.* Quàm parum autem lapidem molarem, in profundissimum mare projectum, cernes naturali ordine emergere: tam parum peccata, per veram pœnitentiam in sanguine Christi mersa, dabitur vel in minima sui parte emergere; quin imò perspicacissimum Dei oculum, qui intimos solet aliàs scrutari rerum omnium recessus, prorsus effugiunt. Hinc nunquam Christus dicitur post resurrectionem suam Patre objecisse, quòd ab eo negatus sit. Dicam secundò: pulcherrimam illam gratiæ primæ stolam, quâ ad Patrem redux filius prodigus indutus respenderit, per

per pœnitentiam quadragesimalem restitui: restitutis pœnitentis bonis operibus & meritis, per statum peccati mortificatis, additò jure ad coronam gloriæ prius promeritam. Renovat enim spirituale conjugium Deus cum anima, atque perinde eidem velut sponsæ reddit Monilia, quibus antea eam exornaverat. Luculentò testimoniò hæc dicta comprobatur ipse Deus, per Oseam loquens cap. 2. Ubi ait: *Reddam vobis annos, quos comedit locusta, bruchus & rubigo & eruca. Non enim sicut in sensibilibus rebus,* ait S. Chrysostr. homil. 6. in Genes. *ita & hic us- venit, qui ex divitiis in extremam redactus fuerat paupertatem, brevi eas recuperare nequit: hic autem per Misericordiam Dei (si modo condemnare facta nostra, & jam sistere ignaviam voluerimus) poterimus statim ad pristinam abundantiam redire.* Confregit Moyses Tabulas legis, quando iratus sceleri Judæorum projecit eas de manu, & allisit ad petram Exod. 32. Sed en Misericordem Dominum! præcipit paulò post, præcideret novas Tabulas, quibus iteratò inscriberet verba legis. Frangit Tabulas Decalogi peccatrix anima, quando etiam unam legem sub gravi culpa obligantem transgreditur Jacobò teste, qui inquit c. 2. *Quicumque totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus.* Sed quamprimùm peccator respicit per pœnitentiam, novas iteram acquirit, quibus eadem verba, eadem videlicet inscribat gratias, quas possederat ante: quinimò majores, ut constat exemplò S. Petri, qui peccato perfidiæ, per pœnitentiæ lacrymas delectò, sanctior surrexit, & ad soliditatem suam rediit Petra, asserit S. Leo Serm. 9. de pass. *Tantum inde recipiens fortitudinem, ut quod in Passione Salvatoris expavit, in suo post supplicio non timeret.* Regius Propheta, qui ante lapsus in via mandatorum Dei quandoque cespitaverat, resurgens ad eò colligit vires suas, ut instar cervi hanc viam percurreret testatus Psal. 17. *Deus, qui præcinxit me virtute, & posuit immaculatam viam meam. Qui perfecit pedes meos tanquam cervorum &c.* Dicam tertio: per pœnitentiam acquiri tranquillam conscientiam & animi serenitatem, quam peccata instar muris rodentia abstulerant. Testem hujus se offert Sophar in lib. Job c. 11. dicens: *Si iniquitatem, qua est in manu abstuleris à te, & non manserit in Tabernaculo tuo injustitia: tunc levare poteris faciem tuam, & eris stabilis, & non timebis.* Ut nautæ quamprimùm portum attigerint, nihil jam horridæ tempestatis timentes quiescunt securi, licet interim tumidum mare ad cœlos usque jactet procellas: ita peccator, ut vix recurreret ad pœnitentiam, quidquid antea horroris, quidquid timoris, quid-

quid inquietudinis in corde senserat, unicò quasi momentò perdit, placidissima perfrui valens animi pace. Et hi sunt præcipui veræ Pœnitentiæ fructus, qui si tibi stimulo non sint ad pœnitendum: adèò immunditiis peccatorum tuorum debes esse immerfus, ut videaris quasi *leprâ vetustissimâ & inolitâ affectus* v. 11. cap. 13. Hinc segregaberis à confortio fidelium, aternùm habitaturus *extra castra electorum*.

N.134. *Considera 2.* Cùm Deus cit. capitis v. 6. jubeat: ut sacerdos primùm post septem dies contempletur lepram, certum de ea laturus judicium: hinc te Christiane hortari, ut non præceptus sis in ferendis judiciis de alieni peccati lepra. *Si enim Dominus, ait Oleastur, non sinit statim sacerdotem suum lepram, quàm oculis eam cernit, discernere, quomodo te permittet, de cordis malitia proximum tuum judicare? Quamdiu lepra obscura est: h. e. quamdiu de peccato proximi certum nil constat, sed dubium superest, gradiendum est eâ viâ, quæ ad meliorem judicii inclinat partem.* Regius vates cantat de Deo Psal. 7. *Quòd sit scrutans corda & renes.* Quid quæso Deo opus est, ad cognoscendas veritates scrutari hæc Membra: cùm nihil unquam sit, quod lynceos ejus oculos effugiat? Verùm hæc ipsa tam exacta, & (si fas est ita loqui) scrupulosa inquisitio nostram arguit malitiam, vî cujus ad sinistra judicium tam proni repperimur, antequam veritatem rerum perscrutemur. Sic olim vix Assuerus viderat Aman corruisse super lectulum Reginæ, illicò judicium tulit erroneum; illum vim inferre molitum: cùm tamen aliud non intenderit quàm fundere pro salute sua preces. Esther. 7. Vidit Heli sacerdos Annam labia moventem, non audiens orantem, & illicò sententiam tulit 1. Reg. 1. Mulierem hanc vino nimium indulgisse, ex quo contraxerit crapulam; cùm tamen sobrietatis studiosissima nil aliud, quàm fervidas preces in Templo persolverit. Viderunt Melitenses viperam adhærere manui Pauli, & præcipiti judicìo decepti eum homicidii damnarunt; hanc verò bestiam cum illæsus excuteret de manu, exclamârunt: Deum esse Paulum Act. 28. Vidit S. Henricus Imp. per triduum egredi è thalamo Cunegundis Conjugis suæ aliquem, speciem militis indutum: Quare illam de adultero suspectam habere cepit; sed delusum se à Dæmone, militis speciem mentiente, apprehendit. Taceo falsissimum illud sacrilegumque judicium, quod Matth. 9. tulere de Christo Judæi, hîs verbis descriptum ab Evangelista: *Ecce! quidam de scribis dixerunt intra se:*
hic

hic blasphemat. Taceo plura alia de ipso parî errore lata, qui tamen divinâ Sanctitate præditus, se verissimè jactare poterat: *Quis me arguet de peccato?* habent hoc temerarii Judices, ut quò ipso laborant vitiò, hoc in aliis culpant: & hinc venereis dediti amoribus, si alios vident invenes familiaris colloqui puellis, jam incontinentiæ eos arguunt. Qui usuris & furtis inhiat, neminem putat, justò titulò possidere bona. Qui Bacchi mancipium est, nullius sobrietatem laudat. Qui plura? certissimum illud effatum est Eccles. c. 10. dicitis: *In via stultus ambulans, cum ipse insipiens sit, omnes stultos aestimat.* Ut enim palato, à malis humoribus corrupto, cibi optimi videntur pessimi, ita vitiis addicti homines alios de talibus arguunt, etsi indicia contrarium suadentia cernant, imitantes Asinum, qui cum absurdissimæ sit vocis, judicaverat cuculum longè suavius cantare, quàm Philomelam. Quare *ad te ipsum potius oculos reflecte,* admonet nos Christianos aureus liber. Deprehendemus non dubia tantum, sed certa, de quibus feramus judicium *Lepra*, ad quam purgandam accedamus sacerdotem, ut confessione peractâ recedamus purgati. Christus Dominus correcturus prava Judæorum judicia, dicitur scripsisse in terra illorum defectus & errores, quibus inspectis quasi elingues facti se ejus conspectui subduxere. Alexander M. cum audisset à Dionide Pirata, quòd multò majorem prædonem ipsò ageret, non ausus capitalem in eum ferre sententiam, liberum dimisit. Marulus lib. 5. c. 12. de Moysè Abbate refert, quòd è deserto vocatus ad ferendam sententiam contra fratrem delinquentem, comparuerit, saccum arenâ plenum portans, & rogatus: *Quid portaret?* responso dedit: peccata defero, quæ vix ferre valeo, nedum aliena judicare. Cum porrò scripturâ teste versu 36. cap. citati sacerdos non prius admissus sit ad Domum, ut judicium ferret de lepra, antequam elata fuissent universa de Domo illa: hinc conclude: neminem, etsi nullius ipse sceleris conscius sit, de lepra alterius peccati Judicem posse agere, nisi prius omnis passio erga personam illam fuerit expulsa. Saul pessimè de Davide senserat: Jonathas optimè. Uterque passione regeratur, ille odii, iste amoris. Laudatur tamen posterior, quia videtur existisse ordinatus amor, & limites honestatis non egressus; quod tamen rarissimè apud alios dabitur invenire. Ego autem ne limites usitatæ hætenus brevitas egrediar, doctrinæ huic finem impono.

Doctri-

Doctrina 3.

*Desumpta ex cap. 15. & 16. lib. Levit. in quibus describitur Lex de vitando
feminisuo & expiatione ejus, sacrificium arietis, vituli & duorum hircorum.*

N.135. Considera 1. **Q**UAM sollicitè Deus cap. 15. præcipiat tanquam im-
mundos declinare eos, qui fluxum feminis fuissent
passi: per tales enim moraliter loquendò Rupertò teste lib. 2. in Levit.
c. 28. intelliguntur detractores. *Quid enim aliud, ait ille, est fluxum
feminis & sanguinis pati, nisi detractoriis fluere verbis? sicut Scarabæus im-
mundum illud animal nullum bonum sustinet odorem, sed mero
in stercore suum figit domicilium; ita detractores aliorum spurcitiis,
quas in ore circumferunt, delectantur. Et sicut præci amœnissimum
hortum, floribus consitum ingressi, flores intactos relinquunt, fimo
tantum aut alteri lutulentæ immersi, in ea volutant, aut stercore
suffodiunt: ita detractorum mos est, in homine non virtutes & fa-
cta laudes digna, sed scædos defectus ac scelera propalare. Non mi-
randum sanè; Mariam sororem Moysis fratri suo detrahente ausam,
locò pœnæ scædissimam contraxisse lepram: debebatur sanè spurcifi-
simo ori tam turpis macula. S. Ephrem hanc pœnam delicto accom-
modam contemplatus asserit Tom. 1. *Ex deterrima Maria Prophetissa
lepra docemur, quam grave & detestabile vitium sit obretractio. Corpus, quod
leprâ infectum cernebatur, velut speculum quoddam fuit anima. Ipsi etiam
Barbari turpitudinem hujus vitii tam exosam, & humano tam indi-
gnos commercio habuere detractores, ut illos teste Tympiò in spe-
cul- mag. urbibus expulerint, providè agentes: nam quid aliud
est detractor, ut advertit S. Greg. M. lib. 14. Moral. Quam pestis
quædam Reipublicæ, ac velut canis rabidus in civitate, qui passim
nocere omnibus studet, eamque bestiam esse putat glossa, quæ de-
scribitur Danielis 7. his verbis: *Terribilis, mirabilis & fortis nimis, dentes
habens ferreos & cornua decem, comedens & comminuens & reliqua pedibus suis
conculcans. Glossæ adstipulatur sapiens. Eccles. 9. Dicens: terribilis est in
civitate sua vir linguosus. Linguosus quis alius nisi detractor? utpote
solâ linguâ nocens, sicut aper dentibus, accipiter unguibus. Sin
autem canes rabidos & ejusmodi bestias perniciosas nulla patitur
communitas, sed eos ferrò & jaculis insequitur, aut expellendos, aut
penitus necandos; cur fas non sit Magistratui, severissimè animad-
vetere***

vertere in detractores, ejusmodi bestiis plus damni inferentes. Quare regius vates quâ verbô, quâ exemplô Præsides hortatur, Psal. de se testatus: *Detrahentem secretò proximo suo, hunc persequer.* Proverbium est: eò, quò Diabolus non penetrat, mittit servos suos. Appropinquabant ad Christum peccatores, quos paternò affectu exceperat Lucæ 15. Quis huic misericordiæ potuisset indignari? quis eam carpere? si ægri ad medicum, cœci ad lucem, perditæ ad asylum confugiant. Non poterat ipse Dæmon huic factò labem inurere, non poterat taxare illud. Quid agit ergo? servos suos, detractionibus asuetos ablegat Phariseos, qui scœdisimas protrahunt linguas, in hæc scommata effusi: *Quia hic peccatores recipit, & manducat cum illis.* q. d. cernite hunc, vos simplicitate vestrà deceptæ turbæ; quàm falsò sibi arroget nomen Messix, in lege nobis promissi. Si veritate nititur verissimum illud vatis nostri regii effatum: *Cum sancto sanctus eris, & cum perverso perverseris.* Quis nisi mente captus sanctitatem aliquam in eo quærat, qui tot publicanorum consortiò delectatur? quis castum deprædicet, qui meretrices sequitur? quis justitiæ tenacem credat, qui telonarios protegit, ex turpi quæstu infames? videre hic mihi videor aquilam cum aviculis mansuetè confidentem, ut prædam illis dividat; altera verò ex parte corniculam ei insultantem, quæ cum propiùs accedere, nec officere ei possit, detrahere saltem illi suaque loquacitate & volatu eam laceßere assolet, ut asserit *Pierius Lib. 19. hierogl.* Aquila Christus est, qui salutem suam sitientes aviculas gratiosè recipit, ut prædam doctrinæ suæ cœlestis dividat eis, quâ refecti non sitiant in æternum; Sed hem! corniculæ Pharisei advolant subornati à Diabolo, qui Aquilam hanc aggredi non ausus, id saltem negotii illis relinquit, ut feriant linguâ, cui ille nec etiam à longè nocere poterat. Meritò igitur Christus contra eos intonat Joan. 8. *Vos ex patre Diabolo estis, & desideria patris vestri vultis facere. Ille homicida erat ab initio.* Fama autem est *vita civilis?* inquit Gerson. Quid cogitas Christiane hæc legens verba? nunquid & tu Dæmonem, aut Dominum tuum, aut patrem vis venerari, profitendò detractionibus tuis servitatem ejus? aut leas cupis bestias imitari, quas ob damna, Communitati integræ timenda, ferrò igneque persequi solemus? aut saltem eorum hominum esse de numero, quos tanquam immundissimos fugere oportet? eia age: tantarum aliquando sordium pertæsus, exclama cum Davide Psal. 140. *Pone Domine custodiam ori meo,*

meo, & ostium circumstantia labiis meis &c. Cùm autem imperante Deo homo à fluxu seminis (moraliter à detractione) mundandus, debuerit per plures dies exspectare: Sic à vitio hoc purgandus non tantùm unâ die, sed pluribûs, imò totâ vitâ ob criminis fœditatem, & damna inde proximo illata, persistas in pœnitentia, utens aquâ lacrymarum, & offerens juxta præceptum Dei versu 29. cit. capitis 15. *Duos turtures aut duos pullos columbarum*, quæ aves sicut cibos in guttur transmisos revocant, ita tu verba, quibûs aliorum famam læfisti, revoces: *Non enim remittitur peccatum, nisi restituatur ablatum.* Augustinô teste.

N.136. *Considera 2.* Hominem Christianum debere in se ipso exhibere magnum illud expiationis sacrificium, de quo agitur cap. 16. Offerbatur in illo *Aries, Vitulus & Hirci*. Per arietem, qui Ductorem gregis agit, denotatur anima Rectrix, Ductrixque Potentiarum. Hæc ergo soli Deo consecranda est: Holocaustum enim erat illa sacrificii species, de qua vetitum erat quidquam retinere in alios usus, utpote totum Honori divino consecrandum. Per vitulum jago subditum intelliguntur *potentie animæ*, quarum prima intellectus. Hic dedicandus est Deo per contemplationem rerum cœlestium: Voluntas verò per charitatem, & memoria per gratitudinem pro acceptis à Deo beneficiis. *Hirci* indicant *appetitum sensibilem & ipsum corpus*, quòd etsi debeat rigidâ mortificatione coerceri; ita tamen discretè tractari debet, ut instar *Hirci emissarii* integrum perduret, sufficiensque sit ferendis laboribus & statui congruis officiis.

Doctrina 4.

Desumpta ex cap. 17. 18. & 19. lib. Levit. in quibus describitur oblatio adipis & effusio sanguinis in omni victima. Lex prohibens omnes luxuria species. Congeries Legum Cereimonialium, Judicialium & Moralium.

N.137, *Considera 1.* **D**Eum hîc in omni sacrificio præcepisse sibi offerre *adipem & sanguinem*: cùm tamen Vates regius cum ita loquentem inducat Psal. 49. *Nunquid manducabo carnes taurorum, aut sanguinem hircorum potabo?* Verùm facile est huic dubio satisfacere, si cogitemus: Sanguinem esse sedem animi, adeoque Deum petendò in sacrificiis sanguinem, moraliter loquendò, non petiisse aliud, quàm animum; nempè in omni virtuoso actu puram intentionem instar
fan-

sanguinis effundendam. Adipem quod attinet rectè ad propositum nostrum asserit Hæfichius in lib. 1. Levit. Quia adipem in æternum præcepit Domino offerri, manifestum est: quia consecrari Deo nostrum desiderium vult. In æternum autem hoc; ne ad Deum illud, & ad mundum dividamus. Sponsus cœlestis sponsæ suæ sacrificia visurus Cant. 2. exclamat: Ostende mihi faciem tuam: hanc enim si cerneret deformem, hoc est, purâ intentione sibi soli placendi privatam, jam non amaret amplius ut sponsam, sed repudiaret ut adulteram. Salvator noster cum muliere Samaritana circa novæ legis Dogmata discurrens, hanc inter alias utilissimam ei proponit Doctrinam dicens: Venit hora, & nunc est, quando veri Adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veritate: nam & Pater tales querit, qui adorant eum. Spiritus Deus est, & qui adorant eum, in spiritu & veritate eos oportet adorare. Quæ verba divini Magistri expendens Cajetanus inquit: Hinc habes erudite Lector: quòd exterior Cultus non propter se ipsum est gratus Deo, sed pro quanto ordinatur ad interiora, quæ sunt in spiritu & veritate, hoc est corde interno. Sicut Salamandra tam nocivum dicitur circumferre venenum, ut radicem arboris tantummodò contingens, omnem ejus fructum corrumpat, & perimat: ita intentionis malæ, vel saltem non puræ minima portio, optimis operibus externis admixta, omnem eorum virtutem valoremque aufert. Quare totus in eo Diabolus occupatur: ut cum opera bona Christianorum impedire non valeat, intentionem saltem pervertat, gerens se instar Erodii, qui avibus se aquæ immergentibus advolans, tamdiu eorum capita morsibus premit, donec prædam eis extorqueat. Ita extorsit prædam Episcopo Sardicensi, qui licet videretur in orationibus publicis assiduus, in jejunio fervendo sedulus, in eleemosinis largus: quia tamen his bonis actibus externis aberat bona puraque intentio placendi Deo, hinc audire debuit Apocal. 3. Non invenio opera tua plena coram Deo meo. Imitabantur ergo hæc opera arbores illas, quæ juxta mare mortuum natæ fructus quidem ad speciem elegantissimos proferunt, poma, pyra, persica: sed hæc vix attacta in cineres resolvuntur. Phariseum, qui Templum Christo testante ascenderat, ut oraret, etiam insectatus est infernalis Erodii tam felicis successu, ut eum penitus spoliaret: adeò ut nec illum ex jejunio Sabbathino, nec ex Decimis tam fideliter datis ei relinqueret meritum. Pulcherrimè Vates regius opera talium hominum, qui ea peragunt, bonâ intentione destituta, comparat sceno tectorum, quod constat nullius esse pretii, nullique aptum usui, sed arefces-

re, & perire sinitur. Quare Psal. 128. canit: *Fiant sicut fenum, quod priusquam evellatur exaruit, de quo non implevit manum suam qui metit &c.* Examina ergo opera tua Christiane Lector, visurus: quanti illa valeant coram Deo, qui eorundem pretium ex bona intentione taxat? multum oras, crebrò jejunas, frequens es in Templo, non parcus in elemosinis; sed forsan hæc agendò structionem imitaris, qui licet bona, & quidem cum labore & dolore pariat ova, tamen rariùs pullos ex illis assequitur: eò quòd ova in lucem à se edita derelinquat in terra, obviorum pedibus exposita, à quibus faciliè franguntur.

N.138. *Considera 2.* Quanta notetur differentia inter Synagogæ & Ecclesiæ Catholicæ leges. Multiplices enim & duræ existere leges Hebræis olim præscriptæ: adeò sanè multiplices & duræ, ut meritò *grave onus* nominentur. Cùm econtra Lex Evangelica dicatur *Jugum suave & onus leve*. Juxta S Bernardi Doctrinam Serm. 30. in Cant. Lex antiqua denotabatur per graves manus Moysis, quas nisi adjuvante utrinque Aaron & Hur diutiùs ad orandum elevare non poterat: & hinc sine speciali gratia Dei non videbatur impletu possibilis, sed Rupertò teste l. 3. Trinit. cap. 20. *Lex, ut impleretur, sustentatore indigebat Christo, Hure Spiritu Sancto.* ô quantam ferebat difficultatem in cibis, in sacrificiis, in cœremoniis observandis, quas pœnas delinquentibus dictabat, gravissimas quandoque etiam pro delictis levibus? erat pariter lex plena timoris, quasi non lata pro filiis, sed pro servis despoticè subjectis, prout testatur Apostolus Galat. 4. Ubi legem antiquam comparat jugo servitutis & ancillæ Agar. Econtra præter hæc tenè jam dicta de lenitate & suavitate legis novæ constat: illam esse legem filiorum, asserente Apostolò Rom. 8. *Non accepistis spiritum servitutis iterum in timore, sed accepistis spiritum adoptionis filiorum Dei.* Sin autem Hebræi in observandis adeò copiosis gravibusque Præceptis & legibus fuerant tam seduli: quomodò nos Christianos confundunt, qui tam frequenti transgressione peccamus in leges, tam suaves & impletu faciles, & onus tam leve adeò leviter excutimus? nonne in extremo Judicio suarum legum etiamnùm hodiè tam tenaces Judæi, æternùm tamen reprobati, adversum nos insurgent, dicturi Deo Judici: Nos portavimus diei pondus & æstus, & deteriores facies Christianis, quibus unò die in vinea Christi sudare jugum videbatur importabile? nonnè Christus ipse Judæorum querelis suas quoque conjunget, dicens illud Jeremiæ c. 4. *Major effecta est iniquitas filia populi mei*
pecca-

peccato Sodomorum. Aut illud Ezech. c. 5. *Contempsit judicia mea, ut plus esset impia, quam gentes.* At dices forsan Christiane Lector: te subinde tantum legem transgredi, & in unô vel alterô offendere, servatis cæteris. Verum quis nescit: hanc legem esse coronæ instar regiæ, cui si unus dematur radius, jam ex integro censetur violata? aut esse simillimam tunicæ Christi inconsutili, quæ dissuta nulli videbatur servire usui. Qui unicô tantum palmô ab aqua superatur, æquè suffocatur, & mergitur, ac ille, qui decem superatur cubitûs: sic offendens in uno fit omnium reus. Ausculta tantisper verbis Judæi illius adolescentis, qui hanc Christo quæstionem movit Matth. 19. *Quid boni faciam, ut habeam vitam æternam? cui Christus: si vis ad vitam ingredi serva mandata.* Et hem reponit illicô adolescens: *omnia hæc custodivi à juventute.* Quid? adolescens tot divitiis abundans, tot peccandi occasionibus expositus testari potest: se omnibus mandatis, nullô videlicet exceptô, à primo ætatis flore morem gessisse, mandatis (ut memini) tam gravibus, tam copiosis? & tu Christiane, homo adultæ ætatis, in cœtu tot piorum hominum vivens, tot exemplis ad sequelam Christi instigatus, legi tam paucos articulos continenti, tam suavi & facili non ex integro satisfaciat? metuendum sanè, ne tibi transgressiones istas parum æstimanti obtingat aliquando, quod obtigit Comitissæ illi, de qua in scala cœli & specul. exempl. dist. 9. exempl. 149. sequens narratur tragica Historia: Matrona quædam pietate celebris, cum assiduûs precibus intenta, erudiri peteret à Deo, quid potissimum detestaretur in fœminis? rapta ad spectandas Inferni pœnas vidit ibidem Comitissam, sibi olim notissimam, horrenda patientem tormenta, & audivit hæc verba loquentem: *Ve mihi misera! sui casta corpore, sui semper abstinens, feci multas eleemosinas & alia charitatis & pietatis Christianæ opera: & solummodo propter ornatum mei corporis nimium, & studium me comandi & ornandi sui justè condemnata: siquidem eò ornatu scandalosè multis sui causa & ruina peccati, provocandò eos ad concupiscentiam mei, & scandalizandò etiam servos Dei sanctos & castos.* Intellexit ex his dictis Matrona: quid potissimum aversetur in fœminis

Deus, tu autem inde intelligas: quanti intersit ad salutem, legem implere totam.